

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Lietuvos edukologijos universiteto
ISTORIJOS IR ANGLŲ KALBOS PEDAGOGIKA
STUDIJŲ PROGRAMOS
VERTINIMO IŠVADOS

Grupės vadovas: doc. dr. Inesa Šeškauskienė

Grupės nariai: prof. dr. Nijolė Bankauskienė
prof. dr. Vygantas Vareikis

DUOMENYS APIE ĮVERTINTĄ PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Istorijos ir anglų kalbos pedagogika
Studijų sritis	Socialiniai mokslai
Studijų kryptis (šaka)	Pedagogika (X100)
Studijų programos rūšis	Universitetinės studijos
Studijų pakopa	pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	nuolatinė (4 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	240
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Dalyko pedagogikos, istorijos ir anglų kalbos bakalauras, pedagogas

TURINYS

I. IŽANGA.....	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai.....	5
2.2. Programos sandara.....	6
2.3. Personalias	9
2.4. Materialieji ištekliai.....	11
2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas	13
2.6. Programos vadyba	14
III. REKOMENDACIJOS	16
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS.....	17

I. IŽANGA

Ketinamos vykdyti universitetinių studijų pirmosios pakopos programą *Istorijos ir anglų kalbos pedagogika* (toliau – Programa), kurią numato įgyvendinti Lietuvos edukologijos universitetas (toliau – LEU), vertino Studijų kokybės vertinimo centro (toliau – SKVC) sudaryta ekspertų grupė. Grupės darbą koordinavo ir jos vizito į LEU metu dalyvavo SKVC vyriausioji specialistė Aušra Leskauskaitė. Išorinio vertinimo tikslas – atlikti studijų programos ir jos vykdymo kokybės analizę bei pateikti rekomendacijas studijų programai tobulinti. Vertinant Programą buvo remiamasi LEU pateiktu ketinamos vykdyti studijų programos aprašu ir 2014 m. vasario 24 d. vykusio ekspertų vizito į LEU rezultatais.

Programos aprašas su priedais ekspertų grupės nariams buvo pateiktas 2014 metų sausio 23 dieną. Ekspertų grupės vadovė doc. dr. Inesa Šeškauskienė nariams paskirstė vertinimo užduotis. Išorinį vertinimą ekspertų grupė pradėjo nuo ketinamos vykdyti studijų programos aprašo ir jos priedų nagrinėjimo. Programą vertinant vadovautasi universitetines studijas reglamentuojančiais įstatymais ir kitais normatyviniais teisės aktais, ypač Pedagogų rengimo reglamentu, Mokytojų profesinės kompetencijos aprašu, SKVC direktoriaus 2013 m. balandžio 22 d. įsakymas Nr. V-23 patvirtinta *Ketinamos vykdyti studijų programos aprašo rengimo, jos išorinio vertinimo ir akreditavimo metodika* (toliau – Metodika), kitais išoriniam vertinimui reikalingais dokumentais. Iki vizito į LEU grupės vadovė gavo ir susistemino preliminarias grupės narių pastabas, vertinimus, klausimus.

2014 m. vasario 24 d. vyko ekspertų grupės vizitas į LEU Istorijos fakultetą, kur ekspertai susitiko su dviejų fakultetų – Istorijos ir Filologijos – administracija, Programos aprašo grupės rengėjais, numatomais Programos dėstytojais, socialiniais dalininkais, susipažino su fakulteto materialine baze (auditorijomis, biblioteka). Vizito pabaigoje LEU administracijos atstovai ir dėstytojai buvo supažindinti su bendraisiais ekspertų grupės pastebėjimais ir apibendrinimais.

2014 m. kovo mėn. ekspertų grupė parengė ir SKVC pateikė Programos vertinimo išvadų projektą, kuris buvo išsiųstas Programos rengėjams susipažinti ir pateikti savo pastabas dėl faktinių klaidų. Kadangi Programos rengėjai pastabų dėl faktinių klaidų nepateikė, ekspertų grupė Programos vertinimo išvadas laiko galutinėmis.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. Programos tikslai ir studijų rezultatai

Pateiktos vertinti ketinamos vykdyti studijų programos *Istorijos ir anglų kalbos pedagogika* tikslas – labai ambicingas, suformuluotas remiantis Vakaruose labai pasiteisinsiu ir prigijusiu kai kuriose Lietuvos mokyklose integruoto dalyko ir užsienio kalbos mokymo (toliau – IDUKM) metodu. Užmojis taikyti šį metodą yra neabejotinai sveikintinas, tačiau atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta Programos apraše (toliau – Aprašas), manytina, kad jis yra nelabai realus. Nei iš Aprašo, nei iš susitikimų LEU su įvairiomis suinteresuotų asmenų grupėmis nepaaiškėjo, kokiomis priemonėmis ir kaip per ketverius studijų metus galima parengti „aukštos kvalifikacijos (...) pedagogą“, „nuolat besimokantį“, „kūrybingą ir iniciatyvų istorijos ir anglų kalbos pedagogą“, „efektyviai gebantį mokyti istorijos valstybine lietuvių ir anglų kalba“, „kompetentingai ir kvalifikuotai mokyti istorijos ir anglų kalbos“ (Aprašas, p. 4–8), kai beveik visa Programa yra vykdoma lietuvių kalba. Iš esmės IDUKM metodas Programoje tik pademonstruojamas, tačiau realiai netaikomas, nes istorijos specialistas, turintis išmokti dėstyti istoriją angliškai, Programoje neturi galimybių realiai matyti tokio dėstyto pavyzdžių – visi istorijos kursai dėstomi lietuviškai.

Iš esmės Programos tikslas tik iš dalies atitinka *Dublino aprašuose* numatytą lygmenį, pagal kurį pirmoji studijų pakopa grindžiama labiau bendruoju universitetiniu išsilavinimu, o ugdomi tiriamieji gebėjimai, be kita ko, apsiriboja refleksija. Tikslų apibūdinimas tokiais „superlatyvais“, kaip „aukštos kvalifikacijos, kūrybingą ir iniciatyvų“ (Aprašas, p. 4), manytina, yra neadekvatus studijų pakopai. Rezultatų aprašyme vyrauja bendro pobūdžio teiginiai, tokie kaip „siekis efektyviai mokyti“ (Aprašas, p. 4, 6). Devintasis rezultatas, numatantis, kad absolventas „ugdysis nuostatą puoselėti savo asmeninę ir kolektyvinę tapatybę“ (Aprašas, p. 4) yra ne mažiau bendras ir aptakus, nes neaišku, kas ta tapatybė yra. Penktasis studijų rezultatas, pagal kurį baigę Programą absolventai gebės vartoti anglų kalbą C1 lygiu pagal Bendruosius Europos kalbų metmenis (toliau – BEKM; *ibid.*), yra praktiškai nepasiekiamas, nes tam prielaidų nesudaro stojimo sąlygos, o ir neužtikrina Programos turinys.

Pateikiant studijų rezultatus pasitaiko nenuoseklumų. Pavyzdžiui, 4 rezultatas – „gebės kurti struktūruotą tekstą lietuvių ir anglų kalba Lietuvos bei Pasaulio istorijos temomis ir pateikti jį tikslinėms visuomenės grupėms“ (*ibid.*) nelogiškai priskiriamas ir specialiesiems, ir socialiniams (?) gebėjimams.

Taigi Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai tik iš dalies koreliuoja tarpusavyje. Esminis klausimas dėl istorijos krypties dalykų dėstyto anglų kalba, siekiant

realizuoti Programos studijų rezultatus, ypač antrąjį (“išmanys Lietuvos istorijos (...) procesus ir gebės perteikti žinias apie juos (...) lietuvių ir anglų kalba”) ir ketvirtąjį (“gebės kurti struktūruotą tekstą lietuvių ir anglų kalba Lietuvos bei Pasaulio istorijos temomis”, Aprašas, p. 4), lieka neatsakytas.

Programos poreikis grindžiamas pedagogų krūvio problema Lietuvos bendrojo lavinimo mokyklose, ypač labiau nutolusiose nuo centrų. Įgytas gretutinis išsislavinimas galėtų išplėsti galimybes suformuoti visą mokytojo pedagoginį krūvį, o taip pat mažinti socialinę ir kultūrinę atskirtį Lietuvos regionuose. Tikėtina, kad tokios programos absolventai turėtų galimybę integruotai mokytis istorijos ir anglų kalbos iš emigracijos grįžusių lietuvių bei imigrantų vaikus (Aprašas, p. 29).

Programos, kurios vykdymas būtų grindžiamas IDUKM, atsiradimas būtų logiškas šiuolaikinės Europos kontekste, kai mokytojai neapsiriboja vienu dalyku ir kur integruotas mokymas vertinamas labai palankiai. Į tai susitikimo LEU metu atkreipė dėmesį ir socialiniai partneriai, kurie apie tokio mokymo galimybes žino iš įvairių projektų. Kaip matyti iš Aprašo, su tokio mokymo perspektyvomis Programos rengėjai yra gerai susipažinę, jie vadovaujasi ir cituoja svarbius dokumentus. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad klausimas dėl realių visuomenės ir darbo rinkos poreikių lieka iki galo neatsakytas, nes tokie poreikiai nėra grindžiami konkrečiais statistiniais duomenimis.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindinė Programos tikslų ir studijų rezultatų srities silpnybė – nevisiškai apgalvoti ir išreikšti numatomi Programos studijų rezultatai, jie nedera su ambicingais Programos tikslais. Tikslai ir studijų rezultatai tik iš dalies atitinka studijų pakopą ir kvalifikacijų lygį. Be to, sprendžiant pagal Programos turinį, kai kurie tikslai yra praktiškai neįgyvendinami, o rezultatai nepasiekiami.

Srities stiprybe laikytinas pagrįstas ir aiškiai nusakytas Programos poreikis, nors konkrečių statistinių duomenų Apraše nepateikiama.

2.2. Programos sandara

Programos sandara atitinka formaliuosius universitetinių pirmosios pakopos studijų programoms keliamus reikalavimus (žr. *Laipsnį suteikiančių pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų programų bendrųjų reikalavimų aprašas*, patvirtintas LR švietimo ministro 2010 m. balandžio 9 d. įsakymu Nr. V-501). Programa taip pat grindžiama *Pedagogų rengimo reglamentu* (2012 m.). Programą sudaro tokio pobūdžio programoms įprastas 240 kreditų

skaičius. Iš jų teorinėms pedagoginėms studijoms skiriama 30 kreditų, pedagoginėms praktikoms – 30 kreditų, pagrindinės studijų krypties (istorijos) daliai – 90 kreditų, o gretutinės studijų krypties (anglų kalbos) daliai – 90 kreditų. Į studijų programą įeina praktikos (*Istorinė praktika I, Istorinė praktika II, Pedagogas asistento praktika, Savarankiška pedagoginė praktika, Pedagoginė praktika globojant mentoriui*), vienas kursinis darbas ir du baigiamieji darbai (15 kreditų). Dalykų apimtis atitinka formaliuosius reikalavimus, tačiau studijuojamų dalykų rezultatai tik iš dalies (ir gana paviršutiniškai) susieti su studijų programos rezultatais, o numatyta laiko apimtis jiems pasiekti kai kuriais atvejais yra nemotyvuotai didelė.

Siekiant įgyvendinti tokio pobūdžio studijų programą ir suteikti pedagogo kvalifikaciją, visi ketinamos vykdyti programos dalykai yra privalomi, studentai neturi galimybės rinktis visame LEU siūlomus modulius. Tai laikytina tam tikru universitetinio išsilavinimo suvaržymu.

Duomenys apie dalykų apimtį kreditais bei jiems numatytą semestrą yra gana prieštaringi. 2 lentelėje, kurioje susiejami studijų dalykai su kreditais ir semestrais, pedagoginių studijų bloke pateikiama informacija neatitinka studijų programos plano, išdėstyto 3 lentelėje. Pavyzdžiui, 2 lentelėje nurodyta, kad pedagogika dėstoma 5 semestruose, o 3 lentelėje šį dalyką randame 4 semestruose. Tas pats taikytina Istorijos didaktikai ir Anglų kalbos didaktikai.

3 lentelėje pateikiami gana išsamūs duomenys apie Programos apimtį kreditais ir valandomis, tenkančiomis kontaktiniam ir savarankiškam darbui. Pažymėtina, kad studentų darbo krūvis išdėstytas labai netolygiai: pirmajame, antrajame, trečiajame ir penktajame semestruose kontaktinių valandų skaičius per savaitę svyruoja apie 20, o ketvirtajame, šeštajame ir septintajame semestruose jis gerokai viršija 50 valandų per savaitę. Šiuose semestruose numatyta praktika, dėl to auditoriniam darbui universitete lieka mažiau laiko – ne 16 savaičių, o tik 12. Tačiau tai neturėtų būti priežastimi studentų darbo krūvį didinti tiek, kad per dieną jiems tenka virš 10 (!) kontaktinių valandų. Aštuntajame semestruose taip pat numatytas nemažas darbo krūvis, nes studentams tenka rengti du baigiamuosius darbus (*Pedagoginių studijų baigiamasis darbas, Bakalauro darbas*) ir dar išklausti keturis dalykus anglų kalba.

Manytina, kad laikas pedagoginei praktikai atlikti nėra iki galo apgalvotas. Pedagoginė asistento praktika prasideda tik ketvirtajame semestruose, o toliau tęsiama šeštajame ir septintajame semestruose.

Nemaža dalis dalykų aprašų atitinka keliamus reikalavimus, juose numatyti metodai studijų rezultatams pasiekti, iš esmės aiški studijų rezultatų vertinimo sistema. Tačiau kai kurių aprašų turinys nėra iki galo apgalvotas. Pavyzdžiui, *Pedagoginių studijų baigiamojo darbo* apraše neatskleista šio dalyko specifika, reikalinga studijuojant šioje Programoje. Manytina, kad pateikti visame LEU taikomo bendro pobūdžio Pedagoginių studijų baigiamojo darbo reglamento nepakanka.

Konstatuotina, jog ne visi istorijos dalykų aprašai yra lygiaverčiai, o kai kurių dalykų turinio kokybė kelia abejonių. Tokie dalykai, kaip *Lietuvos istorija (XI-XV a.)*, *Lietuvos istorija (XVI-XVIII a.)*, *Lietuvos istorija XX a.*, *Naujųjų laikų istorija (XVI-XVIII a.)*, atitinka aukštus kokybės reikalavimus, juose numatyti naujaisi literatūros sąrašai. Tokių kursų, kaip *Modernioji XIX a. istorija* ir *Modernioji XX a. istorija*, temos surašytos chaotiškai, nesilaikant chronologijos, pateikiama gerokai pasenusi literatūra kalba, ne vienas literatūros šaltinis, net ir privalomas, yra nurodytas kalbomis (rusų, vokiečių), kuriomis dauguma studentų greičiausiai neskaito. *Moderniosios XIX a. istorijos* kurse dominuoja Rusijos istorijos temos, nematyti probleminių klausimų ar analitinių temų, tad neaišku, kaip šie kursai galėtų padėti pasiekti numatytų rezultatų. Apskritai istorijos dalykų literatūros sąrašuose dominuoja knygos ir studijos lietuvių kalba (pasitaiko ir rusų bei vokiečių kalba parašytos literatūros), o ir anglišku šaltinių pasitaiko nedaug. Tokio pobūdžio programoje būtų logiška, jei dominuotų anglakalbė literatūra. Tokio pastabos buvo pareikštos ir susitikimo su socialiniais partneriais metu.

Daugumos anglų kalbos gebėjimams ugdyti skirtų kursų aprašai atitinka kokybės reikalavimus. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad net ir kokybiškai parengtų kursų aprašuose kai kurie literatūros šaltiniai yra tik dėstytojo asmeninėje bibliotekoje. Taip neužtikrinamas literatūros prieinamumas studentams.

Tačiau gerokai sudėtingesnė situacija tų kursų, kuriais numatyta ugdyti praktinius anglų kalbos gebėjimus. *Dabartinė anglų kalba* numatoma dėstyti penkis semestrus. Visuose juose siekiama, kad studentas pasiektų C1 lygį pagal BEKM. Tačiau iš aprašų neaišku, kokį kalbos mokėjimo lygį atitinkantys studentai pradeda konkretų kursą ir kokį konkretų lygį jie pasiekia jį baigdami. Todėl C1 lygio siekis atrodo tinkamas tokio pobūdžio programoje, tačiau visiškai neaišku, kaip bus užtikrinta, kad jis būtų pasiektas.

Labai svarbus dalykas, leidžiantis pademonstruoti per visus studijų metus įgytus studentų gebėjimus, yra *Bakalauro darbas*. Tačiau jo aprašas neatskleidžia šios Programos specifikos, neaišku, kaip bus integruojami istorijos ir anglų kalbos gebėjimai. Nėra aiški darbų temų pasirinkimo, reikalavimų darbų rengimo ir gynimo anglų kalba procedūra. Iš

susitikimų LEU paaikškėjo, kad numatoma rengti istorijos darbą, kurio tik pati baigiamoji dalis, išplėstinė santrauka, bus pateikiama anglų kalba. Manytina, kad norint įgyvendinti tokio pobūdžio studijų programos tikslą ir numatomus rezultatus, tokius kaip “gebės kurti struktūruotą tekstą lietuvių ir anglų kalba Lietuvos bei Pasaulio istorijos temomis ir pateikti jį tikslinėms visuomenės grupėms (...), gebės vartoti anglų kalbą C1 lygiu (...) visomis keturiomis kalbinės veiklos formomis (klausymas, skaitymas, rašymas ir kalbėjimas)” (Aprašas, p. 4–8), parengti tik santrauką, o ne visą baigiamąjį darbą anglų kalba absolventui nepakanka.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindine Programos sandaros silpnyste laikytina tai, kad nei vienas istorijos krypties dalykas nėra dėstomas anglų kalba, o ir nemažos dalies dalykų turinys nesukuria galimybių pasiekti numatomų studijų rezultatų. Numatytų vos kelių su istorija susijusių kursų (*Didžiosios Britanijos šalities* ir *JAV šalities*) tam nepakanka. Be to, studentų darbo krūvis Programoje išdėstytas labai netolygiai, kai kurių semestrų apimtis valandomis viršija sveikatos normas. Pedagoginė praktika numatoma per vėlai, o baigiamajame semestre numatomi du baigiamieji darbai. Taisytini kai kurie istorijos, anglų kalbos, pedagoginės praktikos ir baigiamojo darbo aprašai, nes jie neatspindi šios Programos specifikos, o kai kurie neatitinka ir kokybės reikalavimų.

Programos sandaros stiprybe laikytina tai, kad ji atitinka formaliuosius teisės aktų reikalavimus.

2.3. Personalas

Programą ketina realizuoti keturių fakultetų pajėgos: Istorijos fakulteto trys katedros ir Istorijos didaktikos centras, Filologijos fakulteto trys katedros, Ugdymo mokslų fakulteto dvi katedros ir Sporto ir sveikatos fakulteto dvi katedros.

Programos vykdymui numatomas pasitelkti personalas iš esmės atitinka teisės aktų reikalavimus, tačiau skirtingiems padaliniam atstovaujančių dėstytojų kvalifikacija yra labai netolygi. Iš 4 lentelėje (Aprašas, p. 19–21) išvardytų dėstytojų sąrašo, 2 priede pateiktų jų gyvenimo aprašymų ir dalykų aprašų matyti, kad Programai realizuoti pasitelkti 37 dėstytojai, tačiau Apraše pateikiami duomenys yra netikslūs: doc. dr. Daiva Verikaitė nurodyta du kartus – prie pedagoginių studijų dalykų dėstytojų ir prie anglų kalbos dalykų dėstytojų, o viena dėstytoja, prof. dr. Palmyra Pečiuliauskienė, Apraše visai neminima, tačiau nurodoma *Pedagoginių studijų baigiamojo darbo* apraše. Jei šio dalyko aprašas teisingas, tada galime

laikyti, kad iš 37 programos dėstytojų 7 turi profesoriaus pedagoginį vardą ir/arba eina profesoriaus pareigas. Iš jų 5 yra istorikai, 2 – pedagogai ir nei vieno anglisto. Iš 16 turinčiųjų docento vardą ir/ar einančių docento pareigas 9 dėsto istorijos krypties dalykus, 6 – pedagoginių studijų (iš jų 1 – pedagoginių studijų ir anglų), 1 – anglų. Programoje numatyta 13 lektorių ir vienas asistentas. Du lektoriai turi daktaro laipsnį. Trys nurodyti kaip studijuojantys doktorantūroje, tačiau šie duomenys netikslūs: lekt. Rūta Sirvydė doktorantūros studijas yra baigusi dar 2006 metais. Apie kai kuriuos dėstytojus (prof. dr. P. Pečiuliauskienę ir doc. dr. A. Grickevičių) daugiau sužinoti nebuvo galimybės, nes nebuvo pateikti jų gyvenimo aprašymai. Doc. dr. J. Laurinavičiūtės gyvenimo aprašyme iš viso nepateikiamos publikacijos. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Programos dėstytojų gyvenimo aprašymai nėra parengti pagal vieningus reikalavimus. Būtina pateikti publikacijų sąrašą tik už paskutiniuosius septynerius metus (2007-2013).

Apraše šiek tiek apibūdinami Istorijos ir Filologijos fakulteto dėstytojai, tačiau neatskleidžiama, ką svarbaus yra nuveikę likusių dviejų fakultetų specialistai. Manytina, kad tokia informacija turėtų būti pateikta.

Dauguma Programos dėstytojų turi didelę didaktinio darbo patirtį. Istorikai yra ir patyrę mokslininkai, tai matyti iš anksčiau minėtos personalo sudėties. Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad Istorijos fakulteto dėstytojams kiek trūksta tarptautinio aktyvumo ir publikacijų užsienio leidiniuose. Kaip matyti iš gyvenimo aprašymų, pateikiamų 2 priede, tik trys istorikai yra studijavę, stažavęsi ar dalyvavę intensyviuose kalbos kursuose pagal Erasmus programą, tačiau nei vienas nėra dėstęs užsienio universitete. Daugelio jų gyvenimo aprašymuose nurodomas gana menkas anglų kalbos mokėjimo lygis, o kai kuriuose nurodoma, kad dėstytojas moka rusų ir vokiečių kalbas, tačiau nėra informacijos apie anglų kalbą. Tais atvejais, kai dėstytojai nėra nurodę, kad moka anglų kalbą, keistai atrodo jų kursų aprašuose minimi angliški šaltiniai. Juk tokiu atveju dėstytojas negali net pats perskaityti studentui siūlomos literatūros. Manytina, kad tokio pobūdžio programoje anglų kalbą turėtų mokėti visi istorijos krypties dėstytojai, ypač tie, kurie yra nurodę savo kursų apraše angliškus šaltinius. Bent dalis istorikų turėtų gebėti dėstyti savo dalyką anglų kalba.

Dauguma Programą ketinančių vykdyti anglistų neturi daktaro laipsnio. Kai kurie iš jų turi didelę praktinio pedagoginio darbo, darbo tarptautiniuose projektuose patirtį, yra stažavęsi ir dirbę užsienio universitetuose (žr. 2 priedą; 4 yra dėstę pagal Erasmus programą), kai kurie – ne vieną kartą. Tačiau neįprasta, kad kai kurios vyresnio amžiaus dėstytojos, ilgą laiką dėščiusios anglų kalbą gamtos ir tikslųjų mokslų studentams, ketina pradėti dirbti su istorikais. Programos rengėjai ir LEU administracija turėtų apsvarstyti galimybę įdarbinti

dabartinei anglų kalbai tokioje programoje dėstyti žmogų, jau dėsčiusį istorikams, arba jauną specialistą, kuris imtųsi mokytis istorijos subtilybių ir įgytų gebėjimų dėstyti anglų kalbą istorikams. Manytina, kad taip parengtas specialistas galėtų dirbti Programoje ilgesnį laiką.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindine Programos personalo silpnybe laikytina tai, kad istorikai nėra pasirengę savo dalykų dėstyti anglų kalba, o anglistai yra gana ribotos mokslinės, o kai kurie ir pedagoginės kvalifikacijos. Gyvenimo aprašymai parengti ne pagal vieningus reikalavimus. Kai kurių dėstytojų gyvenimo aprašymai nepateikti, kai kurių nepateiktos publikacijos.

Programos personalo stiprybe laikytina tai, kad Programos vykdymui numatoma pasitelkti personalo skaičius ir sudėtis atitinka teisės aktų reikalavimus, o daugumos moksliniai tyrimai tiesiogiai susiję su dėstomu dalyku ir analizuojama programa.

2.4. Materialieji ištekliai

Kaip nurodyta Apraše ir kaip teko įsitikinti ekspertams vizito į LEU metu, Istorijos ir Filologijos fakultetai turi gerai įrengtas auditorijas, pritaikytas didesniems ir mažesniems studentų srautams. Auditorijų ir vietų skaičius Programai realizuoti yra pakankamas.

Visos Istorijos fakulteto auditorijos yra aprūpintos multimedija, vienoje auditorijoje yra interaktyvi lenta, o dviejose sumontuota įranga, kuri leidžia demonstruoti vaizdo ir garso medžiagą. Istorijos didaktikos ir Lietuvos istorijos kabinetuose yra skeneriai, kompiuterinė įranga ir pan.

Filologijos fakulteto auditorijos taip pat atitinka šiuolaikinius reikalavimus. Jos aprūpintos studijų procesui reikalinga įranga: jose įrengta stacionari multimedijos įranga, vienoje yra interaktyvi lenta, veikia belaidžio ryšio sistema, įdiegta ir naudojama virtualaus mokymosi aplinka MOODLE ir t.t.

Vertinamai programai realizuoti pasitelkiami ir specializuotų kabinetų resursai. Apraše išsamiau aprašyti Istorijos fakulteto specializuoti kabinetai. Lietuvos istorijos kabinete sukaupti istorijos dalyko studijoms reikalingi bendrieji Lietuvos istorijos šaltiniai bei mokslo darbai įvairiomis kalbomis, daugelio istorijos mokslo leidinių komplektai. Kabinete saugomos daktaro disertacijos, studentų bakalauro ir magistro baigiamieji darbai. Istorijos didaktikos kabinetas yra vienintelis tokio pobūdžio kabinetas Lietuvoje, kuriame yra nuolat kaupiama ir sisteminama įvairi didaktinė medžiaga. Filologijos fakultete yra Mokymo ir mokymosi resursų kabinetas su mokslinės literatūros skaitykla ir fonoteka, kuri yra svarbi anglų kalbos gebėjimams ugdyti.

Lietuvos edukologijos universiteto biblioteka studentus ir dėstytojus aptarnauja centriniuose rūmuose ir II rūmuose (Humanitarų biblioteka). Apraše (p. 22–23) išsamiau atskleisti istorijos krypties svarbūs resursai, kurių dauguma yra sukaupta Humanitarų bibliotekoje. Joje, kaip ir kituose LEU bibliotekos padaliniuose, yra patogi prieiga prie universiteto prenumeruojamų elektroninių knygų ir žurnalų duomenų bazių, pvz., *ebrary* ir *Academic Complete*. Humanitarų bibliotekoje įrengti patogūs naudoti atviri fondai, aprūpinti knygomis lietuvių ir užsienio kalbomis, vadovėliais, enciklopedijomis, periodiniais leidiniais. Bibliotekos darbo laiku LEU studentai yra patenkinti, jie turi galimybę bendrauti su dėstytojais atskiroje skaityklose. Darbuotojai pastebi, kad skaitykla aktyviau naudojama pirmoje dienos pusėje. Apie Anglų kalbos dalykų metodines ir didaktines priemones pateikta tik bendro pobūdžio informacija, susijusi su LEU Filologijos fakulteto resursais.

Manytina, kad LEU bibliotekoje yra labai daug kokybiškų ir svarbių šaltinių, tinkamų Programai įgyvendinti. Tačiau iš 1 priede pateikiamų kai kurių kursų aprašų matyti, kad angliškų knygų visgi stokojama. Pavyzdžiui, *Moderniosios XIX a. istorijos* kurso aprašo pagrindinės literatūros sąrašė nurodyti keli šaltiniai anglų kalba, tačiau vieno iš viso nėra LEU bibliotekoje, o vieno šaltinio yra tik vienas egzempliorius. *Europos proistorės* dalyko aprašo pagrindinės literatūros sąrašė trijų angliškų šaltinių LEU turi tik po vieną egzempliorių. *Anglų kalbos morfologijos* (2 dalies) kurso aprašo privalomos literatūros sąrašė net trys šaltiniai yra tik dėstytojo asmeninėje bibliotekoje.

Programoje vietos pedagoginei ir dalykinei praktikai atlikti parinktos racionaliai, nustatyta praktikų vykdymo, kontrolės ir grįžtamojo ryšio sistema, ypač istorinėse praktikose (I ir II). Informacija apie anglų kalbos praktikos specifiką Apraše nepateikiama, o kursų aprašuose ji atskleidžiama labai fragmentiškai.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindine Programos materialijų išteklių silpnybe laikytina kai kurių Programai reikalingų bibliotekos išteklių ribotumas arba ribotas prieinamumas studentams. Kaip nurodyta Aprašo prieduose, kai kuriais atvejais visoje LEU bibliotekoje ar jos padaliniuose nėra nei vieno kurso apraše nurodyto privalomo šaltinio ar yra vos vienas. Kai kuriuose dalykų aprašuose nurodomas privalomas šaltinis yra tik asmeninėje dėstytojo bibliotekoje.

Pagrindine materialijų išteklių srities stiprybe laikytina tai, kad reikalinga studijoms įranga ir numatytos patalpos yra tinkamos ir jų pakanka. Programai realizuoti numatyta praktikų bazė yra taip pat visiškai tinkama.

2.5. Studijų eiga ir jos vertinimas

Studentų priėmimo į Programą reikalavimai iš esmės atitinka 2010 m. gegužės 5 d. Švietimo ir mokslo ministro įsakyme Nr. V-649 ir LEU numatytus reikalavimus. Stojimo į LEU tvarką reglamentuoja šio universiteto Priėmimo taisyklės, tvirtinamos rektoriaus įsakymu. Priėmimo taisyklės skelbiamos LEU interneto svetainėje (www.leu.lt), įvairiuose leidiniuose bei dienraščiuose. 2010 m. abiturientams, ketinusiems stoti į universitetą, buvo nustatytas minimalus „slenkstis“ – jie turėjo būti išlaikę ne mažiau kaip 3 brandos egzaminus. Studentų pasiekimų vertinimą reglamentuoja LEU Studijų nuostatai, juose pateikiami aiškūs vertinimo kriterijai ir procedūros. Papildomi balai teikiami pagal 2013 m. Lietuvos Respublikos Švietimo ir mokslo ministro įsakymą Nr. V-68.

Tačiau priėmimo į šią Programą reikalavimai yra koreguotini iš esmės. Kaip matyti iš Apraše pateikiamos 5 lentelės duomenų (Aprašas, p. 25), formuojant konkursinį balą, ypač atsižvelgiama į istorijos brandos egzamino rezultatus – šiam dalykui numatytas svertinis koeficientas yra 0,4. Tačiau konkursinio balo sudėtyje nėra privalomo anglų kalbos dalyko (brandos egzamino ar bent metinio pažymio). Šio dalyko rezultatai gali tik gana atsitiktinai papulti į konkursinį balą, atsižvelgiant į ketvirtąjį konkursinio balo komponentą, pagal kurį įtraukiami matematikos, biologijos arba užsienio kalbos (vadinasi, gali būti ir anglų kalbos) brandos egzamino arba metinio pažymio rezultatai. Nors, kaip pažymėjo Programos rengėjai susitikimo LEU metu, tokius reikalavimus yra nustačiusi Švietimo ir mokslo ministerija, manytina, kad norint vykdyti tokio pobūdžio programą, būtina pirmiausia pasiekti, kad anglų kalba būtų privaloma konkursinio balo dalis, kuriai taikomas svertinis koeficientas prilygtų istorijos svertiniam koeficientui.

Programoje numatyti studijų metodai, kaip nurodoma Apraše (p. 25–26), yra labai įvairūs. Jie apima tokius šiuolaikiniame pasaulyje žinomus metodus, kaip atvejų analizė, aplanko sudarymas, savirefleksija, šaltinių analizė, įvairiausių rašto darbų rašymas ir gynimas ir pan. Rengėjai pabrėžia į studentą orientuotų studijų informacinių komunikacinių technologijų gebėjimų ugdymo svarbą, projekto metodą bei tyrėjo kompetencijos ugdymo svarbą. Gaila, kad studijų metodai aprašomi neatsižvelgiant į dalykų blokų (istorijos, pedagoginių studijų ir anglų kalbos) specifiką. Dėl to kiek sunkiau susidaryti aiškų bendrą vaizdą. Nepaisant to, ekspertų nuomone, dauguma studijų metodų leidžia pasiekti kai kurių studijų rezultatų.

Studijų metodų apraše pasigesta šiame Aprašo skyriuje visai neminimo IDUKM, kuris itin akcentuojamas kituose Aprašo skyriuose. Taip pat pastebėta, kad kai kurie nurodyti metodai yra pernelyg deklaratyvūs. Pavyzdžiui, Aprašo 25 p. teigiama, kad „ypatingai

orientuojamasi į studento tiriamąją veiklą“, tačiau tas išskirtinumas neatsispindi dalykų aprašuose.

Studentų pasiekimų vertinimo sistema yra gana aiški, daugeliu atvejų tampriai susijusi su studijų metodais. Programoje numatyti studentų pasiekimų vertinimo metodai yra labai skirtingi. Anglų kalbos gebėjimams ugdyti pasitelkiami įvairesni ir šiuolaikiškesni metodai, jie glaudžiai siejami su studijų metodais. Istorijos dalykuose vyrauja egzaminai, kontroliniai darbai ir dalyvavimo paskaitoje ir aktyvus dalyvavimo seminaruose vertinimas. Neįprasta, kad kai kurių dalykų galutiniame pažymyje tokio dalyvavimo arba kartu su lankymu dalis sudaro 40 proc. ir daugiau (žr. 1 priedą). Manytina, kad tokia galutinio pažymio struktūra dėl sunkiai pamatuojamo lankomumo ir dalyvavimo komponento tą pažymį gali nemotyvuotai iškreipti. Šių vertinimo strategijų taikymą būtų prasminga aprašyti aiškiau.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindine Programos studijų eigos ir jos vertinimo srities silpnybe laikytina studentų atrankos ir priėmimo į vertinimui pateiktą programą reikalavimų ir Programos neadekvatumas. Tai, kad reikalavimuose nėra privalomo anglų kalbos komponento, iš esmės neleidžia užtikrinti, kad bus galima pasiekti programos tikslo ir kai kurių rezultatų, susijusių su labai geru šios kalbos mokėjimu (C1 lygis pagal BEKM).

Pagrindine šios srities stiprybe laikytina studijų metodų ir studentų pasiekimų metodų įvairovė ir daugelio jų šiuolaikiškumas.

2.6. Programos vadyba

Studijų programos kokybės vertinimą reglamentuoja LEU Statutas ir Studijų tvarkos aprašas. Studijų programos vykdymas ir organizavimas užtikrinamas lygmenimis, kurie yra būdingi visiems Lietuvos universitetams (Universiteto taryba – Senatas – Fakulteto taryba – dekanatas – katedros). Aiškiai išdėstyta universiteto padalinių ir tarnybų atsakomybė už Programos įgyvendinimą, atitinkanti LEU akademinės kokybės strategiją.

Apraše ir ekspertų susitikimų LEU su įvairiomis suinteresuotų asmenų grupėmis metu ypač išryškintas Istorijos fakulteto vaidmuo valdant ketinamą vykdyti studijų programą. Aptartos Istorijos ir Filologijos fakultetų vadovybės bendradarbiavimo gairės. Apgalvota Istorijos ir anglų kalbos studijų programos komiteto sudėtis. Tačiau be šių dviejų fakultetų vertėtų į komitetą įtraukti bent po vieną Ugdymo mokslų fakulteto, Sporto ir sveikatos

fakulteto darbuotoją, kurie užtikrintų ryšį su kitais savo fakultetų darbuotojais, kurie dirbs šioje Programoje, kai reikės daryti pakeitimus ar įgyvendinti naujoves.

Numatyti komitete dirbti kompetentingi socialiniai dalininkai, kaip paaiškėjo iš susitikimo su jais, nebuvo įtraukti rengiant Programą. Jie susitikimo metu dėstė labai įdomias ir svarbias Programai rengti mintis, kurios, deja, neatsispindi Apraše.

Sėkmingam Programos funkcionavimui užtikrinti labai svarbus atsakomybės ir kuruojamų sričių paskirstymo klausimas. Apraše pateikiama nuoroda į LEU Statutą ir kitus dokumentus apie “asmeninę Studijų programos komiteto pirmininko **atsakomybę** „už parengtos programos **turinio kokybę**“ (Aprašas, p. 29). Tačiau nei iš Aprašo, nei iš susitikimų LEU nepaaiškėjo, kas prisiima atsakomybę už kai kuriuos nekokybiškai parengtus dalykų aprašus. Todėl konstatuotina, kad Programos vadyba turi trūkumų jos kokybės kontrolės grandyje.

Pagrindinės srities silpnybės ir stiprybės

Pagrindine vertinimui pateiktos studijų programos vadybos silpnybe laikytina tai, kad į studijų programos komitetą nebuvo įtraukti visų Programos įgyvendinime dalyvaujančių fakultetų atstovai. Be to, ne iki galo apgalvotas Programos kokybės kontrolės mechanizmas.

Programos vadybos srities stiprybe laikytina tai, kad LEU yra sukurta visus lygius apimanti studijų programos kokybės vertinimo sistema. Dauguma tos sistemos dalyvių turi aiškiai apibrėžtas funkcijas.

III. REKOMENDACIJOS

3.1. Atlikus poreikių analizę numatyti realius, įgyvendinamus Programos tikslus bei juos atitinkančius Programos studijų rezultatus.

3.2. Sutvarkyti dalykų aprašus atsižvelgiant į Programos specifiką bei paisant profesinių ir pedagoginių kokybės reikalavimų, nurodant tinkamus studijų metodus, adekvačius studentų pasiekimų vertinimo metodus, studentams prieinamą literatūrą.

3.3. Bent kai kuriuos Programos istorijos dalykus ar jų dalį parengti anglų kalba.

3.4. Subalansuoti studijų planą paisant adekvačių studento darbo krūvio apimčių ir vengiant perkrovų.

3.5. Vengti kelių baigiamųjų darbų viename semestre.

3.6. Numatyti pedagoginės praktikos atlikimo paankstinimo galimybes.

3.7. Sutvarkyti dėstytojų gyvenimo aprašymus taip, kad juose nebūtų nereikalingos informacijos, o publikacijos būtų pateikiamos tik už paskutiniuosius septynerius metus.

3.8. Geriau apgalvoti anglų kalbos dėstytojų sudėtį atsižvelgiant į jų mokslinę ir pedagoginę kvalifikaciją.

3.9. Pateikti trūkstamus dėstytojų gyvenimo aprašymus.

3.10. Pasirūpinti, kad Programoje būtų istorijos specialistų, galinčių dėstyti istorijos dalykus anglų kalba.

3.11. Apgalvoti priėmimo į Programą reikalavimus. Į juos įtraukti anglų kalbą bei numatyti jai svertinį koeficientą, prilygstantį istorijos dalykui.

3.12. Įsigyti daugiau literatūros anglų kalba, numatytos dalykų aprašų privalomos literatūros sąrašė. Užtikrinti jos prieinamumą studentams.

3.13. Į programos valdymą įtraukti visų fakultetų, kurie dalyvaus įgyvendinant šią Programą, atstovus bei numatyti jiems aiškias funkcijas.

3.14. Aiškiai apibrėžti Programos kokybės kontrolės mechanizmą ir užtikrinti jo laikymąsi.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Lietuvos edukologijos universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Istorijos ir anglų kalbos pedagogika* vertinama neigiamai.

Eil.Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Programos tikslai ir numatomi studijų rezultatai	1
2	Programos sandara	2
3	Personalas	2
4	Materialieji ištekliai	3
5	Studijų eiga ir jos vertinimas	2
6	Programos vadyba	3
	Iš viso:	13

1-Nepatenkinamai (yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

2-Patenkinamai (tenkina minimalius reikalavimus, reikia tobulinti)

3-Gerai (sistemiškai plėtojama sritis, turi savitų bruožų)

4-Labai gerai (sritis yra išskirtinė)

Grupės vadovas: doc. dr. Inesa Šeškauskienė

Grupės nariai: prof. dr. Nijolė Bankauskienė

prof. dr. Vygantas Vareikis